Van	Gs7
Aan	Colleges van Zaanstreek-Waterland
Betreft	**Concept tekst collegevoorstel** : vorming organisatie regionale samenwerking
Datum	03 februari 2023

Beslispunten

1. Instemmen met het oprichten van een organisatie voor de regionale samenwerking in Zaanstreek-Waterland, via de vorm van een bestuursconvenant, zoals uitgewerkt in onderhavig besluit.
2. Kennisnemen dat de nieuwe regionale organisatie opgebouwd zal worden direct na instemming van de zeven colleges en dat het bestuursconvenant parallel wordt afgerond om de afspraken zoals in onderhavig voorstel zijn opgenomen te formaliseren.
3. Instemmen met de financiering van de regionale organisatie, zoals uitgewerkt in dit voorstel.
4. Kennisnemen dat de gemeenten naar rato van inwonertal bijdragen aan de financiering van de capaciteit van de regionale organisatie.
5. Instemmen met bijgevoegde raadsinformatiebrief.
6. Kennisnemen dat de burgemeesters de besluiten van de zeven colleges t.a.v. onderhavig voorstel eerst bespreken in het Bestuurlijk Afstemmingsoverleg (BAO). Pas daarna stuurt elke gemeente de raadsinformatiebrief naar hun gemeenteraad wordt daadwerkelijk gestart met de opbouw van de organisatie.

Proces tot nu toe

- Begin 2022 hebben de zeven colleges ingestemd met het voorstel om te kijken naar de coördinatie en sturing van de regionale samenwerking t.a.v. de MRA, omdat deze te licht en informeel georganiseerd is voor de grote ambities in de MRA en de eigen propositie.
- In juni is aan de burgemeesters een advies voorgelegd om een formele organisatie in te richten voor de regionale samenwerking, met een voorkeur voor een lichte gemeenschappelijke regeling of voor een bestuursconvenant. Daarbij werd toegevoegd, dat deze regionale organisatie ook geschikt moet zijn om sturing te geven aan toekomstige tijdelijke regionale taken, zoals opvang van vluchtelingen / statushouders / asielzoekers. De burgemeesters hebben gevraagd deze vormen verder uit te werken.
- Medio november zijn beide organisatievormen (GR en bestuursconvenant) opnieuw voorgelegd aan de burgemeesters. Deze hebben ingestemd met het principe om een regionale organisatie op te richten. Zij gaven de voorkeur aan de vorm van een bestuursconvenant, waarbij nadrukkelijk aandacht is voor bestuurlijk / ambtelijk opdrachtgeverschap, routes voor besluitvorming, governance en personele- / financiële aspecten. De burgemeesters hebben gevraagd een voorstel uit te werken dat aan de zeven colleges voorgelegd kan worden.
- Dat voorstel is op 2 februari besproken met de burgemeesters en met enkele tekstuele opmerkingen goedgekeurd om aan de colleges voor te leggen. Daarbij is afgesproken dat de raadsinformatiebrief pas naar de raden wordt verstuurd nadat de burgemeesters besproken hebben wat de colleges hebben besloten t.a.v. onderhavig voorstel.

Toelichting

De regionale organisatie moet een oplossing bieden voor een aantal knelpunten en aandachtspunten die momenteel ervaren worden. Dat geeft meteen aan welke doelstellingen we nastreven met de oprichting van deze nieuwe organisatie:

- Een centraal aanspreekpunt voor de regio zelf en voor externe partners t.b.v. enkele complexe regionale opgaven;
- Meer regie en sturing op het realiseren van de opgaven die de regio heeft en op de belangen van de regio;
- Versterken van een integrale aanpak en een effectieve en efficiënte werkwijze;
- Meer grip op de inzet van capaciteit en budget en de verantwoording daarover;
- Een heldere governance: vaststellen wie welke rol heeft en hoe de besluitvorming verloopt en de werkprocessen op die wijze organiseren;
- Een staande organisatie oprichten die zo nodig in de toekomst uitgebreid kan worden voor nieuwe, urgente regionale opgaven (nu nog onbekend);

We beschrijven deze doelstellingen in vier uitgangspunten / afspraken:

Een algemene coördinator is het gezicht voor de regio en geeft sturing aan de opgaven

De regio heeft ambtelijk een "gezicht" nodig als eerste aanspreekpunt voor onze eigen colleges, de MRA en vele partijen waar we als regio mee samenwerken. De regionale opgaven zijn omvattend en complex. Dat vereist een algemene coördinator die zicht houdt op de inhoud, processen en opgaven, die stimuleert en bewaakt dat zaken worden opgepakt en uitgevoerd in samenwerking met de juiste partners. Deze algemene coördinator bewaakt ook de personele inzet op de opgaven, de financiële aspecten en zorgt dat er gerapporteerd wordt over voortgang en resultaten.

Onder de algemene coördinator kunnen verschillende opgaven geplaatst worden.

We noemen de opgaven vanaf nu programma's. Elk programma wordt aangestuurd door een programmamanager, daarbij ondersteund door medewerkers uit de regiogemeenten en/of aangevuld met extra personeel. Bij aanvang starten we met twee programma's:

- coördinatie MRA, begeleiding PHO en uitvoering propositie Zaanstreek-Waterland;
- Regionaal aanbod van Opvang en Tijdelijke Woonvormen (statushouders, vluchtelingen uit Oekraïne en asielzoekers)

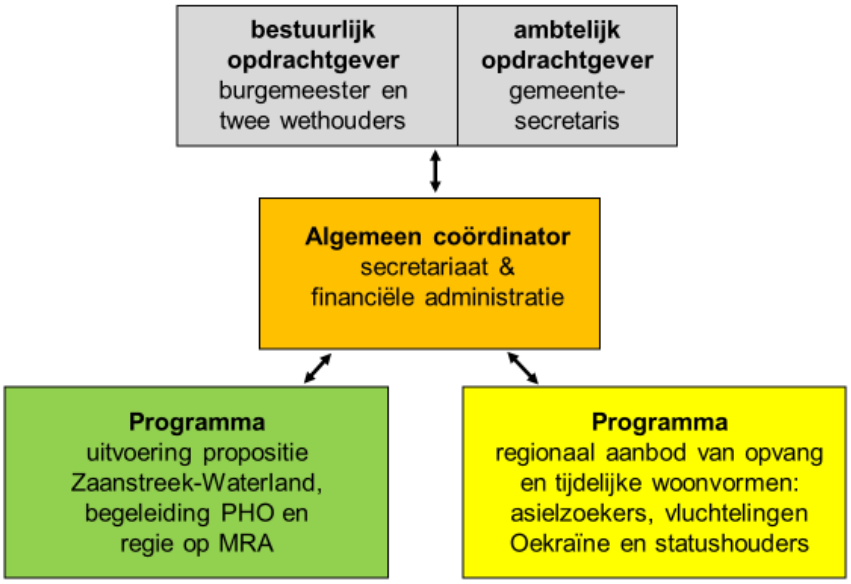
De werkzaamheden van beide bovenstaande programma's worden al ten dele uitgevoerd in/door de regio, maar zijn nu minder helder en effectief georganiseerd. Als de regio in de toekomst geconfronteerd wordt met nieuwe urgente opgaven, kunnen deze desgewenst toegevoegd worden als extra programma in de regionale organisatie.

De regionale organisatie heeft geen eigen personeel of budget.

De algemene coördinator, programmamanagers en andere medewerkers worden ingehuurd of aangenomen door een van de gemeenten en uitgeleend aan de regionale organisatie. Zaanstad blijft de financiële administratie van de regionale organisatie verzorgen, zoals ook de afgelopen jaren is gedaan t.b.v. het werkbudget van de regionale PHO. Zaanstad doet dus de gehele financiële administratie, zowel van de algemene organisatie als van de programma's die daarbinnen vallen.

De regionale organisatie heeft een heldere governance

1. De regionale organisatie heeft een bestuurlijke- en een ambtelijke opdrachtgever. Deze kijken met name naar het functioneren van de organisatie, het realiseren van de opdrachten en fungeren als “werkgever” voor de algemeen coördinator.
2. De bestuurlijke opdrachtgevers van de regionale organisatie zijn een burgemeester en twee wethouders.
3. De ambtelijke opdrachtgever van de regionale organisatie is een gemeentesecretaris.
4. Besluitvorming over inhoudelijke zaken verloopt via de colleges en zo nodig de raden.
5. De algemene coördinator van de regionale organisatie heeft de rol van ambtelijk opdrachtgever voor elke programmamanager.
6. De bestuurlijk opdrachtgevers bepalen voor ieder programma welk bestuurlijk regionaal overleg de programmamanager zal gebruiken voor afstemming over inhoudelijke keuzes, proces en planning van het betreffende programma.

Uitwerking van de regionale organisatie (op hoofdlijnen)

Regionale Organisatie
Taken zoals eerder beschreven.

Capaciteit:

- een algemeen coördinator (0,5 fte)
- secretariaat en financiële ondersteuning (samen 0,5 fte)

Programma uitvoering propositie Zaanstreek-Waterland, begeleiding PHO en regie op MRA
Een structureel programma zolang als de regio onderdeel uitmaakt van de MRA.

Taken:

- begeleiding uitvoering propositie Zaanstreek-Waterland

- begeleiding van de regionale wethoudersoverleggen (PHO), inclusief jaarplannen, rapportages en besteding regionale werkbudget PHO;
- inhoudelijke regie op de samenwerking met- en de inbreng in de MRA;
- regionale annotaties t.b.v. Algemene Vergadering MRA en regionale zienswijzen op documenten t.b.v. de AV MRA (begroting, MRA agenda, …)

Capaciteit:
- Programmamanager (0,5 fte)
- Adviseur Algemene Vergadering MRA (0,4 fte) en secretariaat (0,2 fte)
- Het bestaande ambtelijke regionale coördinatieteam (ACT) fungeert als het programmateam.

Programma Regionaal aanbod van Opvang en Tijdelijke Woonvormen
Een tijdelijk programma voor de jaren 2023 - 2026

Taken:
- Regie op de opvang t.a.v. statushouders, oorlogsvluchtelingen en asielzoekers.
- Ontwikkelen van een regionale strategie en aanbod m.b.t. opvang van statushouders, oorlogsvluchtelingen en asielzoekers.
- Begeleiden van de uitvoering van deze strategie i.s.m. de zeven gemeenten.
- Afstemming binnen de regio m.b.t. de gemeentelijke inzet t.a.v. deze doelgroepen.
- Begeleiding van de samenwerking tussen regio en andere partners, zoals Rijk en provincie.

Capaciteit:
- Programmamanager (1 fte)
- Coördinator / adviseur beleidsmatige aspecten, zoals zorg, inburgering, veiligheid (0,5 fte)
- Coördinator / adviseur ondersteunende taken, waaronder juridische aspecten, financiën, communicatie, administratie en secretariële ondersteuning (0,5 fte)
- Coördinator locaties: overzicht en advisering m.b.t. alle (potentiele) locaties en de realisatie daarvan door de gemeenten. (0,5 fte)
- Secretariële ondersteuning (0,5 fte)

Aandachtspunten governance / afstemming:
- Vanuit de gemeenten zijn er medewerkers actief in de regionale regietafel m.b.t. statushouders, als contactpersonen voor het IGT en in overleggen m.b.t. andere aandachtsgroepen. De programmamanager zal een voorstel doen op welke wijze de (integrale) ambtelijke afstemming van het programmateam met de zeven gemeenten wordt georganiseerd.
- Bestuurlijke afstemming vindt nu nog plaats via het Bestuurlijk Afstemmings Overleg van burgemeesters & directeur veiligheidsregio (BAO) en via het Portefeuillehoudersoverleg (PHO) Bouwen en Wonen. De programmamanager zal t.z.t. separaat een voorstel doen voor het bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap van dit programma en hoe de afstemming met de betrokken wethouders en burgemeesters zal plaatsvinden.

Dit programmateam vervangt:

- Eerdere projectleiders op deelonderwerpen;
- het huidige Inter Gemeentelijke Team (IGT), waarin afstemming wordt verzorgd m.b.t. opvang van vluchtelingen uit Oekraïne;
- het regionale programmateam m.b.t. de opvang van statushouders.

Financiële aspecten

Het is de bedoeling om de beschikbare budgetten in te zetten voor de nieuwe regionale organisatie en **geen** verzoek te doen aan de zeven raden om aanvullend budget. Daarmee wordt een deel van het budget voor activiteiten benut voor capaciteit. Het jaar 2023 is een overgangsjaar waarin de financiering van de algemene regionale organisatie en het programma MRA deels gedekt wordt uit resterende SRA-budgetten, regionale werkbudgetten uit de begrotingen van gemeenten en bijdragen door financiering van capaciteit.

Beschikbaar budget

- **voormalig budget SRA**: De regionale PHO hadden een werkbudget voor activiteiten, pilots, beleidsontwikkeling, … Daarvoor gebruikten zij het budget dat de regio terug kreeg bij opheffing van de voormalige Stadsregio Amsterdam (destijds € 1,7 mln). Van dat budget resteert eind 2022 een bedrag van ongeveer € 500k, waarvan ongeveer € 150k al is bestemd voor 2023-2025 als cofinanciering van externe subsidies m.b.t. projecten uit het PHO Bouwen en Wonen. Dit resterend bedrag is een bestemde reserve bij alle zeven gemeenten en blijft beschikbaar regionale taken.
- **Nieuw regionaal werkbudget PHO:** Met ingang van 2023 is voor de activiteiten van de PHO een nieuw werkbudget gevormd (regionaal werkbudget PHO) dat elke gemeente gewoon jaarlijks in de begroting opneemt. Dit is gedaan in de verwachting dat het werkbudget vanuit de voormalige SRA-gelden eind 2022 uitgeput zou zijn[1]. De colleges hebben begin 2022 ingestemd met de vorming van dit nieuwe budget. Dat zou een bedrag van 340k per jaar zijn, ongeveer € 1 per inwoner, maar is in 2023 eenmalig € 170k omdat de gemeenteraad van Zaanstad dit budget niet in de begroting 2023 heeft opgenomen. Zaanstad verkent of dit budget vanaf 2024 alsnog weer opgenomen kan worden in de begroting. Dit is in het BAO bevestigd.
- **Rijksvergoedingen t.b.v. opvang:** De Rijksvergoedingen voor opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en asielzoekers moeten volstaan om de kosten voor dit programma te dekken. De inzet is afgelopen jaar ook uit dit budget bekostigd.

[1] In 2023 zijn veel activiteiten niet doorgegaan door de wisseling van alle colleges en doordat veel regionale ambtenaren werden ingezet t.b.v. de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne of opvang van asielzoekers. Meerdere activiteiten en budgetten zijn doorgeschoven naar de jaarplannen voor 2023.

Kosten

Onderdeel	*Formatie*	*Kosten (x € 1000)*
Algemene coördinator regionale organisatie (S13)	0,5	65
Algemene ondersteuning en secretariaat	0,4	30
Algemeen werkbudget	n.v.t.	10
Financiële administratie	0,1	10
		€ 115
Programmamanager propositie, begeleiding PHO en regie op MRA (S13)	0,5	65
Ondersteuning en secretariaat	0,2	10
Adviseur Algemene Vergadering MRA	0,4	40
Werkbudget voor de regionale PHO v.a. 2024	n.v.t.	pm
		€ € 115
Programmamanager Opvang en Tijdelijke Woonvormen (S13)[2]	1,0	120
Coördinator / adviseur beleid	0,5	55
Coördinator / adviseur locaties	0,5	55
Coördinator / adviseur ondersteunende taken	0,5	55
Secretariële ondersteuning	0,6	30
		€ 315

- Bij de begroting is uitgegaan van personeel in dienst en geen inhuur, mede vanwege de structurele aard / duur van de programma's. Kosten is incl. overhead, zoals ICT-voorzieningen en telefoon
- De functies algemene coördinator en programmamanager MRA/propositie zou door dezelfde persoon vervuld kunnen worden, aangezien het beide deeltijdfuncties betreft. Datzelfde geldt mogelijk ook voor functies in het programma Opvang en Tijdelijke Woonvormen.

Dekking van de kosten:

Regionale organisatie

1. Zaanstad betaalt[3] in 2023 de algemene coördinator. Vanaf 2024 wordt dit betaald uit het regionale werkbudget PHO of Zaanstad blijft deze kosten betalen.
2. De algemene ondersteuning / secretariaat en het eigen werkbudget wordt betaald uit het regionale werkbudget PHO.
3. Zaanstad levert en betaalt de controller t.b.v. de financiële administratie (conform huidige situatie).

Programma uitvoering propositie Zaanstreek-Waterland, begeleiding PHO en regie op MRA

4. De programmamanager wordt betaald uit het regionale werkbudget van de PHO.
5. Zaanstad levert en betaalt de adviseur Algemene Vergadering MRA (conform huidige situatie)
6. De ondersteuning / secretariaat wordt betaald uit het regionale werkbudget PHO
7. Werkbudget voor de activiteiten van de PHO:

[2] Tot en met 1 juli 2023 via inhuur, er is reeds een kandidaat. De werving van een vaste programmamanager moet voor 1 juli afgerond zijn.

[3] Zaanstad financiert in 2023 de kosten voor de algemene coördinator en levert niet automatisch deze functionaris vanuit de eigen organisatie.

- Als Zaanstad vanaf 2024 weer een bijdrage aan het werkbudget PHO kan doen, is er weer sprake van een gezamenlijk regionaal budget. Dit is dan voldoende voor de financiering van de capaciteit van de regionale organisatie en de (iets beperktere) activiteiten door de PHO. kader
- Als Zaanstad vanaf 2024 geen bijdrage kan doen aan het regionale werkbudget PHO, dan is er geen sprake meer van een gezamenlijk regionaal budget. Dan blijft de financiering van de capaciteit zoals hierboven beschreven (Zaanstad financiert d.m.v. budget voor salaris en het leveren van capaciteit, de overige gemeenten financieren de capaciteit vanuit hun bijdrage aan het werkbudget PHO). In deze situatie vervalt het standaard beschikbare regionale werkbudget PHO voor activiteiten. De programmamanager zal dan jaarlijks bij de colleges een begroting moeten indienen om budget te vragen voor activiteiten voor het komende kalenderjaar. De gemeenten kunnen die blijven financieren uit hun al in de begroting opgenomen bijdrage van € 1 per inwoner, of vanuit andere middelen.

Programma Regionaal aanbod van Opvang en Tijdelijke Woonvormen

8. De programmamanager en het programmateam Tijdelijke Woonvormen worden gefinancierd door de zeven gemeenten, die deze kosten declareren bij het Rijk als kosten voor opvang vluchtelingen / asielzoekers. Dit is conform de huidige situatie.

Zoals eerder beschreven is het jaar 2023 een overgangsjaar qua organisatie en financiering van de regionale samenwerking. Omdat veel regionale capaciteit van alle gemeenten in de jaren 2021 en 2022 minder beschikbaar was (corona en Oekraïne / asielzoekers), is die jaren meer dan bovengemiddeld gebruik gemaakt van de extra capaciteit die Zaanstad levert aan het ACT. Om die reden wordt u geadviseerd om in te stemmen met bovenstaande financiering in 2023.

Huisvesting

De medewerkers van de regionale organisatie krijgen toegang tot werkplekken in enkele gemeentehuizen en zijn flexibel inzetbaar dankzij laptop en mobiele telefoon.

_____